

dømme, hvorvidt Kasserne ere indrettede og blive ledede paa en deres Interesser virkelig betryggende Maade, er det næppe tvivlsomt, at der her foreligger et Samfundsanliggende, som det Offentlige ikke længer vilde kunne forbyde at betragte som sig uvedkommende, men med hvis Udvikling Staten tværtimod maa ansees forpligtet til at have Indseende i saa stor Udstrækning, som behøves for at tilveiebringe den Garanti, som Forholdene overhovedet tilstede, mod Indtrædelsen af de Kalamiteter, som en urigtig Indretning eller uforstandig Ledelse af Kasserne let vil kunne have i Medfør, og det ikke alene direkte derved, at Interessenterne tabe deres sammen sparede Midler, men ogsaa indirekte derved, at den Tillid svækkes, der er en uundværlig Betingelse for, at den i det Hele saa heldbringende Institution overhovedet skal kunne trives. End stærkere bliver Opfordringen for Staten til at skride begrænsende og regulerende ind i disse Forhold, naar det maa erkjendes — hvad ikke kan bestrides at være Tilfældet — at den overordentlige Konkurrence, ikke alene mellem Sparekasserne indbyrdes, men ogsaa mellem disse og de mangfoldige Bank-, Kredit- og lignende Pengeinstitutter, af hvilke en stor Mængde ligeledes i de senere Aar er kaldt tillive, har ledet Sparekasserne ind paa Transaktioner, der ligge udenfor disse Kassers egentlige Formaal, og i det Hele ind paa en Virkemaade, der let kan skjule alvorlige Farer for dem.

Det er en Selvfølge, at en Indgriben fra Statens Side i disse Forhold ikkun bør ske paa den Maade og i det Omfang, som til Fyldestgørelse af de ovenberørte Hensyn maa ansees fornødent, og at Sparekasserne derfor ogsaa fremdeles bør nyde af hermed forenelig Frihed til paa hensigtsmæssigste Maade at virke for deres Formaal. Der vil saaledes formentlig ligesaa lidt være nogen Nødvendighed for at give Staten nogen direkte Andel i Bestyrelsen af de enkelte Sparekasser som for at etablere en Statsrevision af disse Kassers Regnskaber. Derimod turde der være Anledning til dels at gjøre Retten til Stiftelsen af nye Sparekasser og til de nuværendes fortsatte Bestaaen afhængig af, at der for samme habes af det Offentlige stadfæstede Love, for at Regjeringen derved kan blive sat i Stand til at paa se, at Kasserne Indretning og Virkemaade har fundet en Interessenterne betryggende statutmæssig Ordning derved, at de fornødne bindende Regler habes med Hensyn til de her i Betragtning kommende Hovedpunkter, saasom om Fastsættelse af Indtjendtsrenternes Størrelse, Midlernes Anbringelse, Dannelsen af en Reservefond, dennes Anvendelse, Regnskabs Afslæggelse, Revision og Offentliggjørelse, Kasserne Ophævelse m. v., dels at indrømme Regjeringen en vis Afgang til Tilsyn med Lovenes Overholdelse og dels

endelig ogsaa at forbeholde det Offentlige en vis Medvirkning paa enkelte af de berørte Omraader, saasom med Hensyn til Dispositioner over Reservefondene, Anvendelse af den ophævede Sparekassers Midler, Standsning af Kassens Virksomhed og lignende. — Om det end er muligt, at saadanne Bestemmelser i alt Fald for en Del vilde kunne træffes ad administrativt Veie, nemlig i det Dieblit Sparekasserne gjøre Krav paa de ovenomhandlede i de gjældende Retsregler hjemlede Begunstigelser, maa det dog ansees for rettest, at Sagen, saaledes som det er fset i andre Lande, saasom i Sverig, hvor der under 1ste Oktober 1875 er udfommet en Lov, der indfører Statslign med „Sparebanker“, søges ordnet ved almindelige Lovbestemmelser.

Med disse Betragtninger for Die har Indenrigsministeriet som det første Skridt i den oven paapegede Retning overdraget en Kommission, bestaaende af et mindre Antal sagkyndige og med samtlige her i Betragtning kommende Forhold nøie bekendte Mænd at tage Sagen under Overveielse samt fremkomme med Forslag til dens Ordning. Resultatet af disse Overveielser foreligger nu i den hermed følgende af vedkommende Kommission afgivne Betænkning med vedføjet Forslag til Lov om Sparekassernes Ordning. Det fremhæves i denne Betænkning, at der i den nuværende Ordning af Sparekasserforholdene ere saadanne Brøst, at denne Ordning neppe er holdbar længere. Af de Beretninger og Oplysninger, som ere blevne indhentede om Sparekassernes Status og Virkemaade, fremgaar det, at Sparekasserne gennemgaende kun have en meget lille Reservefond, langt mindre end de $4\frac{1}{2}$ pCt. af Gjælden, hvortil ifølge Meddelelser fra det statistiske Bureau Kasserne samlede Formue beløber sig; at den Reservefond, der er i Behold, er høist ulige fordelt paa de forskjellige Kasser, idet den største Del eies af et lille Antal ældre og vel funderede Kasser, medens det forholdsvis er meget lidt, der bliver tilbage at fordele over de andre; at en stor Mængde Sparekasser saa godt som slet ingen Reservefond eie; at der endog ere enkelte Kasser, der allerede nu maa antages at have Underbalance, og andre, som ved en eventuel Likvidation vilde være ude af Stand til at opfylde deres Forpligtelser og betale Interessenterne deres fulde Tilgodehavende, og saaledes vilde være insolvente. Aarsagen til disse Under søges fornemlig derti, at der har været for ringe Forskjel mellem Indtjendtsrenten og Udlaansrenten, at man har været for rundhaandet med Sparekassens Udgifter, navnlig til Administration og til forskjellige udenfor Kassens Opgave liggende Diemed, samt at man ved flere Kasser har været altfor tilbøielig til at anbringe deres Midler i Børs-papirer af meget fluctuerende Værdi.